

In **New York** zijn de verschillen extreem

Tandartsen in de stedelijke gebieden van de Verenigde Staten werken gespecialiseerder dan in Nederland. Dat is fijn voor zowel patiënt als behandelaar, vindt de Nederlands-Amerikaanse Ruth Dieleman-Levine. ‘Ze krijgen in New York “De beste wortelkanaalbehandeling ever!”’

We kennen allemaal de beelden nog van een uitgestorven New York, in 2020 zwaar getroffen door de coronapandemie. Paniek in de ziekenhuizen, tekorten aan beschermingsmiddelen en beademingsapparatuur, dagelijks vele doden. Het was, zegt Ruth Dieleman-Levine (42), een laatste zetje bij haar besluit om haar praktijk te verplaatsen naar Harrison, een stadje van ongeveer 30.000 zielen op ongeveer 35 kilometer ten noordoosten van Manhattan.

‘We mochten van maart tot juni 2020 niet werken en alle beschermingsmiddelen als FFP3-maskers en handschoenen werden gedoneerd aan ziekenhuizen.’ Bij elke patiënt in haar internationale praktijk moest een vragenlijst worden afgewerkt; waar kom je vandaan, heb je kort geleden nog gevlogen, heb je symptomen? ‘Er waren mensen die overal ‘nee’ op antwoordden, maar bijvoorbeeld net uit het vliegtuig kwamen en per se hun esthetische behandeling wilden. Het was op een gegeven moment niet meer te doen. Daarbij: de sfeer in de stad was niet meer zo fijn tijdens de covidcrisis. En niet meer elke dag drie uur in de auto zitten is ook fijn.’ Nu woont ze in Larchmont NY, op acht minuten rijden van de praktijk.

In de periode daarvoor was het soms al lastig werken in de stad, waar ze haar eigen praktijk in Midtown Manhattan had, op korte afstand van Donald Trumps New Yorkse residentie. Toen hij zich kandidaat stelde voor de presidentsverkiezingen van 2016, merkte zij dat onmiddellijk: beroerde

bereikbaarheid door afgesloten straten, mannen met oortjes die collega’s en patiënten te voet tegenhielden en nog meer veiligheidsmaatregelen. Na twaalf jaar praktiseren in New York was het mooi geweest in The Big Apple. Ze vertrok.

DE LIEFDE ACHTERNA

De stap die zij in 2004 zette, wat nog groter. In dat jaar emigreerde zij naar de VS, de liefde achterna. Een logische keuze: haar man was destijds in dienst bij – kan het Amerikaanser? – the New York Mets ‘Baseball, dat heb je niet in Nederland.’ Tegenwoordig heeft haar man zijn eigen bedrijf dat is gespecialiseerd in sport- en entertainmentpakketen voor bedrijven en VIPs.

Met een Nederlandse bul op zak is er nog een lange weg te gaan voor je in de VS mag praktiseren. Elke staat heeft zijn eigen regeling en er geldt een zware toelatingsprocedure, waar bovendien een respectabel prijskaartje aan hangt. Ook alle Nederlandse diploma’s en certificaten moeten eerst, tegen betaling uiteraard, van A tot Z worden doorgelicht. ‘Je bent daar niets. Je kunt bij Starbucks aan het werk, maar niet als tandarts.’

Dieleman-Levine, die in 2003 aan de ACTA in Amsterdam afstudeerde, deed diverse aanvragen en werd, na allerlei testen en een interview, aangenomen voor het ‘Foreign Trained Dentist Program’ van de Columbia University Dental School in NYC. Na twee jaar – à raison van \$ 35.000 per jaar (inmiddels is het collegegeld gestegen tot ongeveer

Auteur

Francine van der Wiel is journalist/tekstschrijver, medewerkster van de kunstredactie van NRC Handelsblad en schreef ook voor diverse uitgaven van Bronovo/Haaglanden Medisch Centrum, Logica CMG, ING, KPN en De Zaak.

\$ 90.000 per jaar) – kreeg ze een beurs voor een vervolgoopleiding in algemene tandheelkunde. ‘Bij Columbia University werden er ongeveer vier, vijf studenten aangenomen van de duizenden aanvragers. Mensen uit de hele wereld komen daar, het is enorm populair en in sommige landen echt een statussymbool: een graad van een Amerikaanse universiteit. Sommigen zoeken echt een betere toekomst hier, omdat de situatie in hun eigen land vreselijk is. Dat soort verhalen van medestudenten maken je heel bescheiden.’

Met haar papieren na drie jaar op orde, ging Dieleman-Levine werken bij een cosmetische groepspraktijk in het Rockefeller Building. Vooral om een idee te krijgen van de tandheelkundige praxis en mores. Al snel concludeerde ze dat die niet helemaal bij haar opvattingen aansloten. ‘Ik vind cosmetische tandheelkunde leuk, maar in de States gaan de behandelingen mij vaak te ver. Soms voelde ik me een beetje een autoverkoper die alle mogelijke behandelingen moest aanprijzen waarmee je die gewenste *Hollywood smile* kan maken. Niks voor mij.’

In een ruimte die ze bij een collega huurde, bouwde ze vanaf 2008 een eigen praktijk op voor algemene tandheelkunde voor zowel kinderen als volwassenen. Ook cosmetische behandelingen behoorden tot haar aanbod, maar dan ‘alleen natuurlijk, ik ga je niet verbouwen. En de kleur van je tanden moet bij jou passen, ik geef je geen *in your face white smile*. De meeste patiënten waarderen dat.’

‘Ik geef **les** aan vrouwen met een **minimuminkomen** en **alleenstaanden**’

Amerikanen, zegt Dieleman-Levine, nemen de gezondheid van hun gebit serieus en komen trouw elk half jaar voor controle en reiniging. Zeker als ze er geld voor hebben of goed verzekerd zijn door hun baas, zoals de werknemers van advocatenkantoren en financiële instellingen. Zij weten ook wat ze willen, en dat moet dan ook gebeuren. ‘Het is hier minder de tandarts die vertelt hoe het zit. Als ze maar even twifelen, vragen ze al snel om

Meer tijd per patiënt, flexibele tarieven

De praktijk van Dieleman-Levine is gevestigd in een medisch kantoorcomplex aan een brede autoweg en bestaat uit drie behandelkamers, een dental lab, een kantoor en een frontdesk. De tandartsen hebben de beschikking over een panoramisch röntgenapparaat, een digitale scanner en andere reguliere voorzieningen. Soms heeft zij een assistente die helpt, maar meestal doet ze alles zelf, ook de administratie. Veel Amerikaanse verzekeringen vergoeden alleen behandelingen door gecontracteerde tandartsen, waarnaast altijd een eigen bijdrage moet worden betaald. Er bestaan ook verzekeringen waarbij de patiënt niet-gecontracteerde tandartsen – dat zijn in het algemeen de betere – mag kiezen. Dan wordt tot een bepaald percentage vergoed. Een vast patiëntenbestand, zoals in Nederland, heeft vrijwel geen enkele tandarts. Dieleman-Levine werkt twee à drie dagen per week en ziet gemiddeld rond de 75 patiënten per maand. Voor een controle met gebitsreiniging, bitewings en periapicale foto's is een uur de gebruikelijke behandeltime; aanzienlijk langer dan een Nederlands consult. Tandartsen in de VS kunnen hun eigen tarieven bepalen. Vaak komen die per regio wel overeen, al zal een tandarts in Kentucky niet hetzelfde rekenen als een collega in New York City of Los Angeles. Een controle met gebitsreiniging kost \$ 210 (circa € 190), als er een reguliere foto's nodig zijn (vier bitewings en twee periapicale of panoramische) komt daar \$ 100 (€ 90) bovenop. Dieleman rekent voor een tweevlaksvulling \$ 275 (€ 250) all in, dus inclusief verdoving. Een kroon 'doet' \$ 1500 (circa € 1355) all-in.

‘Amerikanen,’ zegt Dieleman-Levine, ‘nemen de gezondheid van hun gebit serieus en komen trouw elk half jaar voor controle en reiniging. Zeker als ze er geld voor hebben of goed verzekerd zijn door hun baas.’

Ruth Dieleman-Levine: ‘Bij Columbia University werden er ongeveer vier, vijf studenten aangenomen van de duizenden aanvragers. Mensen uit de hele wereld komen daar, het is enorm populair en in sommige landen echt een statussymbool.’

een second opinion.’ Meestal gaat het dan om hoogopgeleide stedelingen. Maar niet alle New Yorkers kunnen zich goede dentaire zorg veroorloven. ‘Als onderdeel van de opleiding aan de Columbia University heb ik ook patiënten in achterstandswijken behandeld. In hiv-aidsklinieken bijvoorbeeld, waar je extracties moest doen bij nog onbehandelde patiënten met een hoge *viral load* en een sterk aangetast gebit. Een enorme ervaring; je moet toch met een naald en een extractietang in de mond, er komt bloed vrij. In New York zijn de verschillen in werkomstandigheden extreem. Je kunt kiezen wat bij jou past, van non-profit tot heel commercieel. Dat vind ik gaaf.’

De specialisatiecultuur in de VS ervaart ze als positief en prettig voor zowel patiënt als specialist. Waar tandartsen in Nederland (bijna) alles doen, focussen hun Amerikaanse collega’s vaak op één behandeling. Zelf verwijst ze ook veel door. ‘Mensen die een wortelkanaalbehandeling nodig hebben bijvoorbeeld. Nederlandse expats denken dan aan de horrorverhalen die ze daar vroeger over hoorden, dus die schrikken. Maar als ze bij zo’n collega zijn geweest die de hele dag niets anders doet, zie ik ze heel blij weer terug. “Dat was de beste wortelkanaalbehandeling *ever!*”

SKIËN EN STRAND

Veel Nederlandse patiënten heeft ze overigens

niet; verreweg de meesten zijn Amerikaanse burgers. Veel Europese expats zijn tijdens de coronapandemie terug verhuisd. Een andere erfenis van Covid-19 is dat Amerikaanse forensen gingen thuiswerken. Zij zochten een lokale tandarts en hebben die ook aangehouden toen ze weer naar kantoor konden, merkt Dieleman-Levine in haar praktijk in Harrison. Sommige patiënten uit de NYC, Brooklyn en New Jersey komen nog steeds bij Dieleman-Levine, veel nieuwe patiënten komen uit de regio.

Het leven buiten de stad bevalt goed. Met man en vier kinderen gaat ze in de winter skiën in de bergen van Vermont en Connecticut. ‘s Zomers trekken de stranden van de Atlantische Oceaan. Dieleman-Levine werkt ongeveer twee à drie dagen per week. Als *founding president* heeft zij veel tijd besteed aan Gigi’s PlayHouse Westchester, een ontmoetings- en activiteitscentrum voor kinderen en volwassenen met Downsyndroom. ‘Voor veel hoogopgeleide professionals is het een vanzelfsprekendheid dat je je ook op non-profitbasis inzet in je gemeenschap. Tijdens mijn studie in New York heb ik al les gegeven aan een tandarts-assistentenopleiding voor vrouwen met een minimuminkomen en alleenstaande moeders. Zo’n ervaring stemt tot nederigheid, het laat je een andere kant van het leven zien. Het versterkt het gemeenschapsgevoel. *It takes a village* – het werkt hier écht zo. Dat vind ik heel mooi aan Amerika.’

